

Viite

Energianeuvosto 20.10.2025

Energiaministerit kokoontuvat Luxemburgiin 20.10.2025 Tanskan EU-puheenjohtajakauden ensimmäiseen viralliseen energianeuvostoon. Suomea neuvostossa edustaa ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala.

Energianeuvostossa on kolme varsinaista keskustelukohtaa.

Ensinnäkin ministereiden on tarkoitus hyväksyä neuvoston yleisnäkemyks asetuksesta venäläisen maakaasun tuonnin vaiheittaiseksi lopettamiseksi ns. REPowerEU-asetus.

Suomi voi hyväksyä puheenjohtajavaltion viimeisimmän kompromissiehdotuksen.

Valtioneuvosto pitää asetusehdotusta perusteltuna ja kannattaa sitä, että EU-tasoisesti säädetään unionin yhteisille maakaasumarkkinoille pelisäännöt venäläisen kaasun ja nesteytetyn maakaasun eli LNG:n tuonnista. Valtioneuvosto pitää putkikaasua ja LNG:tä koskevia toimia tarpeellisena askeleena kohti täydellistä irtautumista venäläisestä fossiilisesta energiasta. (U 36/2025 vp)

Toisena aiheena energiaministereillä on näkemystenvaihto aiheesta sähköistäminen kilpailukykyisen ja puhtaan siirtymän edistäjänä.

Suomen lähtökohtana on teknologianeutraali lähestymistapa, jossa puhdas siirtymä toteutetaan markkinaehtoisesti ja kustannustehokkaasti luoden EU:lle selkeää kilpailuetua. (E 17/2025 vp)

Kolmantena aiheena ministereillä on Ukrainan ja Moldovan energiaturvallisuus ja energia-alan häiriönsietokyky sekä niiden EU:n energiamarkkinoihin yhdentymisen strateginen merkitys.

Suomi korostaa, että nykyisessä geopolitiisessä tilanteessa laajentumispolitiikka on nähtävä kiinteänä osana EU:n ja hakijamaiden turvallisuuden parantamista. Hakijamaiden omiin ansioihin ja jäsenyyssuhteiden täyttämiseen perustuva laajentuminen vahvistaa unionin omaa turvallisuutta, globaalia asemaa sekä taloudellista hyvinvointia ja edistää demokratiaa, oikeusvaltiokehitystä ja perusoikeuksien toteutumista. (E 58/2023 vp)

Muissa asioissa saadaan komissiolta lainsäädännön yksinkertaistamista, täytäntöönpanoa ja noudattamisen valvontaa koskeva vuotuinen tilannekatsaus.

Asialista:

Esityslistan hyväksyminen

(mahd.) A-kohtien hyväksyminen

- a) Muiden kuin lainsäädäntöasioiden luettelo
- b) Lainsäädäntöasioiden luettelo (Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 16 artiklan 8 kohdan mukainen julkinen käsittely)

Lainsäädäntökäsittelyt

Asetus venäläisen maakaasun tuonnin vaiheittaisesta lopettamisesta, mahdollisten energiariippuvuuksien seurannan parantamisesta ja asetuksen (EU) 2017/1938 muuttamisesta 10506/1/25 REV 1 + ADD 1REV 1- *yleisnäkemys* **s. 3**

Muut kuin lainsäädäntöasiat

Sähköistäminen kilpailukykyisen ja puhtaan siirtymän edistäjänä – keskustelu **s. 9**

Ukrainan ja Moldovan energiaturvallisuus ja energia-alan häiriönsietokyky sekä niiden EU:n energiamarkkinoihin yhdentymisen strateginen merkitys – keskustelu **s. 12**

Muut asiat

Lainsäädännön yksinkertaistamista, täytäntöönpanoa ja noudattamisen valvontaa koskeva vuotuinen tilannekatsaus 2025 - *komission tiedotusasia*

Työ- ja elinkeinoministeriö

Muistio

EU/297/2025-TEM-83

Kekki Maria

13.10.2025

Asetus venäläisen maakaasun tuonnin vaiheittaisesta lopettamisesta, mahdollisten energiariippuvuuksien seurannan parantamisesta ja asetuksen (EU) 2017/1938 muuttamisesta – neuvoston yleisnäkemys

Kokous

Energianeuvosto 20.10.2025

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Energianeuvostossa 20.10.2025 energiainistereiden on tarkoitus hyväksyä neuvoston yleisnäkemys.

Ehdotusta on käsitelty 18.6.2025 alkaen neuvoston energiatyöryhmässä järjestäen myös erillisiä tulli- ja juridisiin kysymyksiin liittyviä käsittelyjä sekä Coreper I-kokouksessa 8.10.2025.

Suomen kanta

Suomi voi hyväksyä puheenjohtajavaltion viimeisimmän kompromissiehdotuksen.

Suomen kantoja on aiemmin määritetty E-kirjeessä E 51/2025 vp, joka käsittelee Euroopan komission 6.5.2025 esittelemää tiedonantoa tiekartasta venäläisen energian tuonnin lopettamiseksi (*COM (2025) 440 final*) sekä U-kirjelmässä U 36/2025 vp komission asetusehdotuksesta venäläisen maakaasun tuonnin vaiheittaisesta lopettamisesta, mahdollisten energiariippuvuuksien seurannan parantamisesta ja asetuksen (EU) 2017/1938 muuttamisesta (*COM(2025) 828 final*).

Valtioneuvosto pitää asetusehdotusta perusteltuna ja kannattaa sitä, että EU-tasoisesti säädetään unionin yhteisille maakaasumarkkinoille pelisäännöt venäläisen kaasun ja nesteytetyn maakaasun eli LNG:n tuonnista. Valtioneuvosto pitää putkikaasua ja LNG:tä koskevia toimia tarpeellisenä askeleena kohti täydellistä irtautumista venäläisestä fossiilisesta energiasta. (U 36/2025 vp)

Pääasiallinen sisältö

Ehdotuksen tausta

Komissio antoi 17.6.2025 asetusehdotuksen venäläisen maakaasun tuonnin asteittaisesta lopettamisesta, mahdollisten energiariippuvuuksien seurannan parantamisesta ja kaasun toimitusvarmuutta koskevan asetuksen muuttamisesta (COM (2025) 828 final). Tällä ehdotuksella pyritään lopettamaan jäljellä oleva putkikaasun ja nesteytetyn maakaasun tuonti Venäjältä siten, että se kielletään kokonaan 1.1.2028 mennessä.

Komissio julkaisi aiemmin 15.5.2025 tiedonannon "Etenemissuunnitelma Venäjän energiantuonnin lopettamiseksi". Etenemissuunnitelmassa hahmotellaan strategia jäljellä olevan kaasun, öljyn ja ydinvoiman energiantuonnin asteittaiseksi lopettamiseksi Venäjältä. Tämä tiedonanto oli jatkotoimena maaliskuussa 2022 annetulle Versailles'n julistukselle, jossa valtioiden päämiehet sopivat luopuvansa asteittain riippuvuudesta Venäjän fossiilisista polttoaineista mahdollisimman pian.

Puheenjohtajan tausta-asiakirjassa (13248/25) nostamat keskeiset muutokset verrattuna alkuperäiseen asetusehdotukseen

Määritelmät (art 2): Uusia määritelmiä on lisätty ja joitakin on selkeytetty erityisesti tullikysymysten osalta (esim. nesteytetyn maakaasun seokset, tuotantomaa, tuonti/tuoja, lupaviranomainen jne.). Näillä teknisillä mukautuksilla on tarkoitus ottaa huomioon talouden toimijoiden huolenaiheet, varmistaa asetuksen sujuva täytäntöönpano ja tukkia mahdolliset oikeudelliset porsaanreiät.

Siirtymäajat (art 4): Kompromissiehdotuksessa säilytetään komission ehdottama siirtymävaihe voimassa oleville toimitussopimuksille, joiden kieltopäivät ovat vuosina 2026 ja 2028. Ehdotuksessa esitetään, että voimassa oleviin tavaranhankintasopimuksiin tehtävät muutokset tarkoittaisivat sitä, että niitä olisi pidettävä uusina sopimuksina, joten niihin ei sovelleta siirtymäkautta. Puheenjohtajavaltio katsoo kuitenkin, että olemassa oleviin sopimuksiin olisi sallittava rajoitettu määrä tarvittavia muutoksia käytännön ja toiminnallisista syistä edellyttäen, että ne eivät lisää sovittuja määriä. Siksi on lisätty kappale, jossa luetellaan sallitut muutokset. Koska luettelo on kopioitu 19. pakotepakettiin, puheenjohtajavaltio aikoo varmistaa näiden kahden tekstin yhdenmukaisuuden. Joitakin teknisiä muutoksia on tehty myös tiettyjen sisämaavaltioiden erityistilanteen huomioon ottamiseksi, sillä toimitusreittien viimeaikaiset muutokset ovat aiheuttaneet joitakin vaikeuksia nykyisissä toimitussopimuksissa.

LNG-terminaalien palvelut (art 5 ja 6): Tekstistä on poistettu kielto tarjota LNG:n pitkäaikaisia terminaalipalveluja venäläisille tahoille. Vaikka on tärkeää ehkäistä mahdollinen riski siitä, että venäläiset yritykset voisivat käyttää nesteytetyn maakaasun terminaalien pitkäaikaisia varauksia estääkseen tuonnin vaihtoehtoisista lähteistä kapasiteetin hamstraamisen avulla, kansallisen ja EU:n energia- ja kilpailulainsäädännön mukaisten nykyisten vahvojen oikeudellisten kehysten arvioitiin olevan riittäviä tämän ongelman ratkaisemiseksi.

Autorisointi ja tuojien tiedot (art 7): Tulliprosessin selkeyttämiseksi ja virtaviivaistamiseksi puheenjohtajavaltio otti käyttöön kaasun tuontia koskevat ennakkolupavaatimukset ja kevyemmän järjestelmän tuonnille, jonka tuotantomaa ei ole Venäjä. Puheenjohtajavaltio ehdotti, että ennakkolupavaatimukset poistetaan mailta, jotka täyttävät ennalta määritellyn luettelon objektiivisista ehdoista, jotka vähentävät kiertämisen riskiä, kuten tekstissä esitetään. Luetteloon pääseminen edellyttää, että maat tuottavat kaasua ja ovat vieneet yli 5 miljardia kuutiometriä maakaasua (bcm) unioniin vuonna 2024.

Yhteistyö ja viranomaisten tiedonvaihto (art 10): Puheenjohtajavaltio on kehittänyt edelleen sääntöjä, jotka koskevat asiaankuuluvien kansallisten viranomaisten, ACERin ja komission välistä yhteistyötä ja tietojenvaihtoa avoimuuden lisäämiseksi, riskien seurannan parantamiseksi ja monipuolistamispolitiikan ohjaamiseksi.

Kansalliset monipuolistamissuunnitelmat (art 11): Komission ehdotuksen mukaan kaikkien jäsenvaltioiden on toimitettava kansalliset kaasutuotannon monipuolistamista koskevat suunnitelmat maaliskuuhun 2026 mennessä asetuksessa esitetyn mallin mukaisesti. Puheenjohtajavaltio on kuitenkin ehdottanut, että jäsenvaltiot vapautetaan tästä velvoitteesta, jos ne voivat osoittaa komissiolle, etteivät ne saa maakaasua Venäjältä. Puheenjohtajavaltio on ehdottanut kolmen kuukauden määräaika, jonka kuluessa komission on annettava suosituksensa kaasun ja öljyn monipuolistamissuunnitelmien toimittamisen jälkeen. Puheenjohtajavaltio lisäsi johdanto-osan kappaleeseen, jossa komissiota kehoitetaan työskentelemään jäsenvaltioiden kanssa erityisesti CESEC-alueella vaihtoehtoisten maakaasutoimitusten ja olemassa olevan infrastruktuurin hyödyntämismahdollisuuksien löytämiseksi.

Tarkistuslauseke ja keskeyttämislauseke (art 15): Puheenjohtajavaltio on selventänyt johdanto-osan kappaleessa, minkä tyyppiset äkilliset ja merkittävät tapahtumat, jotka uhkaavat vakavasti toimitusvarmuutta, voivat johtaa siihen, että komissio keskeyttää kaasun tuontikiellon väliaikaisesti yhdessä tai useammassa jäsenvaltiossa. On myös selvennetty, että tällainen päätös olisi komission tehtävä eikä se jättäisi jäsenvaltioille harkintavaltia kiellon logiikan mukaisesti ja että kaasualan koordinoitiryhmälle olisi ilmoitettava kaikista keskeyttämispäätöksistä. Puheenjohtajavaltio on myös antanut komissiolle mahdollisuuden keskeyttää 7 artiklan 2 kohdassa säädetty ennakkolupavaatimus ennen tuontia, jotta tuonti voidaan tehdä hyvin lyhyellä varoitusajalla, jos toimitusvarmuus on uhattuna. Puheenjohtajavaltio on sisällyttänyt siihen tarkistuslausekkeen, jonka mukaan komission on annettava kertomus asetuksen täytäntöönpanosta kahden vuoden kuluessa sen voimaantulosta

Asetuksen voimaantulo (art 16): Oikeudellisen selkeyden vuoksi soveltamispäivät on konsolidoitu 16 artiklaan. Asetuksen voimaantulosta lähtien on lisätty kuuden viikon määräaika, jotta talouden toimijoilla olisi aikaa panna asetus täytäntöön.

Asetusehdotuksen sisältö yleisemmin

Asetuksella luodaan oikeudellinen kehys, jonka avulla voidaan tehokkaasti poistaa unionin altistuminen Venäjän federaatiosta peräisin olevan maakaasun ja nesteytetyn maakaasun (LNG) tuonnista johtuville merkittäville kauppa- ja turvallisuusriskeille. Asetukseen sisältyy oikeudellisesti sitova kieltä Venäjän federaatiosta peräisin olevan tai sieltä suoraan tai välillisesti vietävän kaasumaisen maakaasun tuonnille Euroopan unioniin 1. tammikuuta 2026 alkaen. Tuontikielto koskee sekä putkikaasua että LNG:tä, ja siihen sovelletaan siirtymävaiheen säännöksiä olemassa olevien sopimusten osalta.

Asetusta sovelletaan kaasutoimituksiin, mukaan lukien LNG-toimitukset, jotka toimitetaan unionin alueelle mihin tahansa maahantulopisteeseen tai terminaaliin. Soveltamisalaan kuuluvat myös LNG-terminaalipalvelut, kuten alusten purku, varastointi ja

uudelleenkaasutus. Asetuksessa määritellään keskeiset käsitteet, kuten maakaasu, LNG, pitkäaikainen sopimus, venäläinen alkuperä ja tuontipiste.

Tuontikielto kattaa kaiken 17.6.2025 tai sen jälkeen tehtyihin kaasuntoimitussopimuksiin perustuvan maakaasun tai LNG:n tuonnin Venäjältä. Ennen 17.6.2025 tehdyille sopimuksille säädetään määräaikainen siirtymävaihe: lyhytaikaisiin sopimuksiin perustuva tuonti voi jatkua enintään 17. kesäkuuta 2026 saakka ja pitkäaikaisiin sopimuksiin perustuva tuonti enintään vuoden 2027 loppuun saakka.

Pitkäkestoisia eli kestoaltaan yli vuoden mittaisten sopimusten perusteella tarjottavia LNG-termiinalipalveluja ei saa tarjota Venäjän federaatioon sijoittautuneille yhteisöille taikka Venäjän federaatioon sijoittautuneiden luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden määräysvallassa oleville yhteisöille 1. tammikuuta 2026 jälkeen, jos sopimus on tehty 17. kesäkuuta 2025 tai sen jälkeen. Tätä aiemmin tehtyjen sopimusten osalta pitkäkestoisten termiinalipalveluiden tarjonta voi jatkua enintään vuoden 2027 loppuun saakka.

Pidempien siirtymäaikojen soveltamisen edellytyksenä on, että aiemmin tehtyjä sopimuksia ei ole uusittu tai sopimuskausia pidennetty 17. kesäkuuta 2025 tai sen jälkeen.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Komissio ehdottaa, että asetus annetaan kahdella oikeusperustalla, joka koostuu SEUT-sopimuksen 207 artiklasta (kauppapolitiikka) ja SEUT-sopimuksen 194 artiklan 2 kohdasta (energiapolitiikka).

Ehdotus käsitellään tavallisessa lainsäätämisjärjestyksessä ja hyväksymisestä päätetään neuvostossa määräenemmistöllä.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Euroopan parlamentissa ehdotuksen esittelijäksi on valittu Ville Niinistö (Greens/EFA, FI) ITRE-valiokunnan puolesta ja Inese Vaidere (EPP, LV) ehdotuksen esittelijäksi kansainvälisen kaupan valiokunnan puolesta. ITRE-valiokunnan ja INTA-valiokunnan yhteisäänestys on määrä järjestää 16. lokakuuta ja ilmoitus täysistunnossa 20. lokakuuta.

Kansallinen valmistelu

Energia- ja EURATOM - jaosto 13.-14.10.2025 (kirjallinen menettely)
EU-ministerivaliokunta 15.-17.10.2025 (kirjallinen menettely)

Komission asetusehdotuksesta laadittu U-kirjelmä: U36/2025 vp

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 17.10.2025

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Suomen tilanne

Suomeen ei tule maakaasua tai LNG:tä enää Venäjältä. Putkikaasutoimitukset katkaistiin venäläisten toimesta 21.5.2022 ruplamaksuvelvoitteen vuoksi ja EU-pakotteet lopettivat vähäisen venäläisen LNG:n tuonnin kaasuverkon ulkopuolisiin ns. off-grid terminaaleihin Porissa ja Torniossa heinäkuussa 2024. Inkoon suureen kelluvaan LNG-terminaaliin ei terminaalisääntöjen mukaan saa tuoda venäläistä LNG:tä. Koska EU:n kaasuhubeissa sekoittuu venäläinen LNG muuhun LNG:hen, ei Inkooseen voi tuoda LNG:tä niistä vaan suoraan kaasulähteiltä, kuten USA:sta. Suomi on toivonut komissiolta nk. massabalansointia koskevia säännösehdotuksia, joilla toteutettaisiin kattava kirjanpitoon LNG:n alkuperistä EU:n alueella olevissa LNG-hubeissa.

Työ- ja elinkeinoministeriö on lisäksi aloittanut kansallisen määräaikaisen venäläisen kaasun tuontikieltoa koskevan lain valmistelun. Heinäkuussa 2024 voimaantulleen EU:n uuden kaasunsisämarkkinapakettin kaasuasetus mahdollistaa määräaikaisen tuontikiellon laatimisen jäsenvaltioissa. Luonnos asiaa koskevaksi hallituksen esitykseksi on ollut jo lausunnoilla. Valtioneuvosto katsoo kuitenkin tarpeelliseksi arvioida kansallisen sääntelyn tarvetta uudelleen asetusehdotuksen vuoksi.

Pakotteet

Komissio esitteli 23.9.2025 19. Venäjän vastaisen pakotepaketin ulkosuhteiden neuvonantajien työryhmässä (RELEX). Tässä työryhmän kokouksessa ja Coreperin kokouksessa 26.9.2025 komissio totesi, että vaikka molemmissa ehdotuksissa kielletään nesteytetyn maakaasun tuonti Venäjältä, REPowerEU-ehdotuksessa ja 19. pakotepaketilla on erilaiset oikeusperustat ja erilaiset tavoitteet. Vaikka pakotteet ovat pakottavia ulkopoliittisia toimenpiteitä ja luonteeltaan väliaikaisia, REPowerEU-ehdotuksella pyritään kauppaa- ja energiapoliittisiin tavoitteisiin, ja sitä on tarkoitus soveltaa pysyvästi. Sen vuoksi komissio katsoo, että ehdotukset täydentävät toisiaan.

Coreper I- kokouksessa suuri joukko jäsenvaltioita tuki puheenjohtajan kompromissiehdotusta mutta muutamat valtiot vaativat vielä lisäkäsittelyä erityisesti koskien pakotteiden ja asetuksen välistä suhdetta.

Puheenjohtaja päätyi tuomaan asetuksen suoraan ministereiden keskusteltavaksi energianeuvostossa 20.10.2025 (ilman toista Coreper I-kokouksenkäsittelyä 15.10.).

Asiakirjat

Puheenjohtajan kompromissiehdotus

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Neuvotteleva virkamies Maria Kekki, TEM, 029 5047108

VAHVA-tunnus

EU/297/2025

Napsauta tähän ja kirjoita kukin tunnus omalle rivilleen

Liitteet Napsauta tähän ja kirjoita liitteet

Viite Napsauta tähän ja kirjoita viite

Sähköistäminen kilpailukykyisen ja puhtaan siirtymän edistäjänä, keskustelu, energianeuvosto, 20.10.2025, Bryssel

Kokous

Energianeuvosto 20.10.2025, Bryssel

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Energianeuvostossa 20.10.2025 käydään näkemystenvaihto aiheesta sähköistäminen kilpailukykyisen ja puhtaan siirtymän edistäjänä. Neuvoston puheenjohtajavaltio on toimittanut 3.10.2025 päivätyn tausta-asiakirjan.

Suomen kanta

Suomen kantoja aihepiiriin on aiemmin määritetty etenkin E-kirjeessä E 17/2025 vp, joka käsittelee tausta-asiakirjankin mainitsemaa kohtuuhintaisen energian toimintasuunnitelmaa sekä mm. E-kirjeessä E 2/2024 vp (Teknologianeutraalin energiapolitiikan edistäminen EU:ssa; ennakkovaikuttaminen).

Suomen lähtökohtana on teknologianeutraali lähestymistapa, jossa puhdas siirtymä toteutetaan markkinaehtoisesti ja kustannustehokkaasti luoden EU:lle selkeää kilpailuetua. (E 17/2025 vp)

Suomi katsoo, että puhtaan energian investointeja tulee edelleen edistää. Uusiutuvan energian ja energiatehokkuuden toimien prioriteettina tulee olla fossiilisten polttoaineiden käytön vähentäminen. Fossiilisten polttoaineiden käytön vähentämisen tavoitteena on vähentää myös EU:n riippuvuutta kolmansista maista ja vahvistaa EU:n strategista autonomiaa. Suomen näkemyksen mukaan energiatehokkuustavoitteiden tulisi ensisijaisesti palvella päästöjen vähentämistä kulutuksen rajoittamisen sijaan. Lisäksi tulee tasavertaisesti huomioida jäsenvaltiokohtaiset puhtaaseen siirtymään tarvittavat

teknologiat. Suomi edistää vahvasti ydinenergian roolia hiilidioksidipäästöttömänä energiamuotona puhtaan siirtymän mahdollistamisessa. (E 17 /2025 vp)

Suomen näkemysten mukaan teknologianeutraali energiapolitiikka edistää ilmastotavoitteiden kustannustehokasta saavuttamista, huoltovarmuutta ja Euroopan fossiili- ja mineraaliriippuvuuksien parempaa hallintaa. Lisäksi se edistää teollisuuden murroksen edellyttämää merkittävää puhtaan sähköntuotannon lisäämistä. Puhtaan sähkön käyttöä esimerkiksi vedyn ja sähköpolttoaineiden valmistamiseksi tulee edistää teknologianeutraalisti. (E 2 / 2024 vp)

Suomi tukee komission tavoitteita sääntelyn yksinkertaistamiseksi ja hallinnollisen taakan vähentämiseksi. Suomi toimii määrätietoisesti kilpailukyvyllä haitallisen EU- sääntelyn yksinkertaistamiseksi ja joustavoittamiseksi sekä kansallisten erityispiirteiden huomioimiseksi. Osana strategisen kilpailukyvyn vahvistamista toimien tavoitteena tulisi olla nykyistä ennustettavampi ja vakaampi yritysten toimintaympäristö. (E 17/2025 vp)

Pääasiallinen sisältö

Tausta-asiakirja painottaa sähköistämisen mahdollisuuksia liittyen teollisuuteen, joka kuluttaa 25 % EU:n energiasta ja on edelleen vahvasti riippuvainen fossiilisista polttoaineista. Energiakriisi on kuitenkin korostanut fossiiliriippuvuuden riskejä, ja sähköistäminen nähdään keinona parantaa teollisuuden kilpailukykyä ja häiriönsietokykyä sekä edistää ilmastoneutraaliutta.

Euroopan komissio aikoo julkaista sähköistämistä koskevan toimintasuunnitelman vuodelle 2026, jota ennen on hyvä käydä keskustelua ja antaa komissiolle palautetta. Asiakirjassa esitetään, että nimenomaan teollisuuden kilpailukykyyn liittyvä haaste on kiireellinen ja siksi sopiva keskustelun aihe.

Tausta-asiakirjassa viitataan analyysihin, joiden mukaan vuoteen 2035 mennessä 60–90 % eurooppalaisen teollisuuden energiakysynnästä voitaisiin kattaa sähköllä ja pääosin nykyisin teknologioin, kuten sähkökattiloilla, lämpöpumpuilla ja valokaariuuneilla. Tarvitaan kuitenkin lisää investointeja, kannustimia ja sähköverkon kehittämistä, ja etenkin korkean lämpötilan prosessien sähköistäminen vaatii uusia innovaatioita.

Sähköistämiseen liittyy suuria alkuinvestointeja (CapEx), jotka vaativat julkista ja yksityistä rahoitusta, mitä yritetään tukea CISAF-valtiontukikehyksellä. Esimerkiksi tulevan teollisuuden vähähiilistämiskannan on tarkoitus tarjota lainoja ja takauksia sähköistämisen edistämiseksi.

Toimintakustannusten (OPEX) kilpailukyky puolestaan riippuu sähkön ja kaasun hintasuhteesta sekä kulutuksen joustavuudesta, joka voi alentaa kustannuksia ja samalla parantaa sähköjärjestelmän vakautta. Joustavuutta voi edistää mm. investoinneilla akkuvarastoihin, data-alustoihin sekä sopivissa tapauksissa myös lämmön varastointiin. Regulaatiossa joustavuutta pyritään edistämään EU:n vuonna 2024 säädetyllä sähkömarkkinuudistuksella, jota Euroopan komission on tarkoitus tarkastella uudelleen kesäkuussa 2026.

Tausta-asiakirjassa on esitetty seuraavat kysymykset keskustelun tueksi:

1. *Miten voimme parhaiten varmistaa oikeanlaiset puitteet teollisuuden sähköistämiselle siten, että tuetaan oikeanlaisia kannustimia investointeihin ja tuotannon muuttamiseen ja annetaan samalla teollisuudenalojen reagoida hintasignaaleihin ja kuluttaa joustavasti?*

2. *Millä sektoreilla tai teollisuudenaloilla on suurin potentiaali nopeaan sähköistämiseen? Mitä erityistoimenpiteitä komission tulevassa sähköistämistrategiassa olisi toteutettava teollisuuden sähköistämisen tukemiseksi?*

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Kokouksessa käydään näkemystenvaihto, jonka yhteydessä ei tehdä päätöksiä.

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

EU21 (energia- ja Euratom) -jaoston kirjallinen menettely 13.-14.10.2025

EU-ministerivaliokunnan kirjallinen menettely 15.-17.10.2025

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 17.10.2025

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Puheenjohtajan keskusteluasiakirja 13319/25

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Petri Hirvonen TEM, 029 5047048, petri.hirvonen(at)gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/297/2025

Liitteet Napsauta tähän ja kirjoita liitteet

Viite

Napsauta tähän ja kirjoita viite

Työ- ja elinkeinoministeriö

Perusmuistio

EU/297/2025-TEM-81

Karjalainen Eero

13.10.2025

Ukrainan ja Moldovan energiaturvallisuus ja energiasektorin häiriönsietokyky sekä niiden EU:n energiamarkkinoihin yhdentymisen strateginen merkitys

Kokous

Energianeuvosto 20.10.2025, Luxemburg

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Energianeuvostossa 20.10.2025 käydään näkemystenvaihto Ukrainan ja Moldovan energiaturvallisuudesta ja energia-alan häiriönsietokyvystä sekä niiden EU:n energiamarkkinoihin yhdentymisen strategisesta merkityksestä. Keskustelu käydään puheenjohtajavaltio Tanskan tausta-asiakirjan pohjalta.

Suomen kanta

Suomi tukee vankasti Ukrainan itsenäisyyttä, suvereniteettia ja alueellista koskemattomuutta. Suomi korostaa, että EU:n vahvaa poliittista, taloudellista ja

sotilaallista tukea Ukrainalle sekä materiaaliapua ja humanitaarista apua Ukrainaan tulee jatkaa ja lisätä. (UTP 41/2023 vp)

Suomi pitää tärkeänä, että EU yhdessä kansainvälisten kumppanien kanssa tukee Ukrainaa välittömissä tarpeissa ja pitkänaikavälin jälleenrakennuksessa. Suomi korostaa, että Ukrainan välineen tulisi osaltaan edistää myös kumppanien tuen jatkuvuutta. (E 17/2023 vp)

Suomi korostaa, että nykyisessä geopoliittisessa tilanteessa laajentumispolitiikka on nähtävä kiinteänä osana EU:n ja hakijamaiden turvallisuuden parantamista. Hakijamaiden omiin ansioihin ja jäsenyyuskriteerien täyttämiseen perustuva laajentuminen vahvistaa unionin omaa turvallisuutta, globaalia asemaa sekä taloudellista hyvinvointia ja edistää demokratiaa, oikeusvaltiokehitystä ja perusoikeuksien toteutumista. (E 58/2023 vp)

Pääasiallinen sisältö

Energianeuvostossa käydään näkemystenvaihto Ukrainan ja Moldovan energiaturvallisuudesta ja energiajärjestelmien häiriönsietokyvystä sekä strategisesta merkityksestä, joka on niiden integroimisella EU:n energiamarkkinoihin. Keskustelu käydään neuvoston puheenjohtajavaltio Tanskan toimittaman tausta-asiakirjan pohjalta.

Venäjä on kohdistanut hyökkäyksiään Ukrainan energiainfrastruktuuriin siitä lähtien, kun se aloitti täysimittaisen hyökkäyssotansa helmikuussa 2022. Toistuvien ja kohdennettujen hyökkäysten seurauksena tuotanto-, siirto-, jakelu ja toimitusinfrastruktuuriin kohdistuneet hyökkäykset ovat aiheuttaneet niin kiireellisen humanitaarisen kuin myös tekniseen haasteen. Syksyn aikana Venäjä on iskenyt erityisesti Ukrainan kaasuinfrastruktuuriin sekä yrittänyt katkaista etulinja-alueiden sähköntuotannon.

Tulevan talvikauden kynnyksellä Ukrainan energiaturvallisuus on vakavasti uhattuna ja tilanne edellyttää kansainvälistä tukea. Kaasuvarastoihin kohdistuu riskejä niin uusiin iskuihin, rahoitukseen kuin täyttötasoihin liittyen. Myös sähköverkon vakaus on jatkuvassa vaarassa, mikä korostaa tarvetta hajautetun tuotannon vahvistamiselle sekä investoinneille mm. uusiutuvan energian ja varastointiin. Vaadittavat toimet ovat ratkaisevassa roolissa paitsi talvikauteen varautumisessa myös Ukrainan pidemmän aikavälin jälleenrakennuksen kannalta sekä maan energiajärjestelmän integroimiseksi osaksi eurooppalaista energiajärjestelmää.

Venäjän hyökkäyssodan vaikutukset ulottuvat myös Moldovaan, jonka riippuvuus Venäjän kaasutoimituksista sekä sähköntuonnista Transnistrian alueelta teki maasta haavoittuvan näiden toimitusten keskeydyttyä. Moldova on onnistunut toteuttamaan merkittäviä toimia energiasektorinsa häiriönsietokyvyn parantamiseksi ja yhdentymisen EU:n energiamarkkinoihin edistämiseksi, mutta haasteita on edelleen. Maan sähköverkon synkronointi manner-Euroopan sähköverkkoon, kaasutoimitusten monipuolistaminen sekä uusiutuvan energian kapasiteetin laajentaminen ovat olleet konkreettisia askeleita kohti vakaampaa ja kestävämpää energiajärjestelmää sekä lähentymistä EU:n energiamarkkinoiden kanssa. EU:n jatkuva tuki on ratkaisevaa, jotta maa voi jatkaa uudistusten toteuttamista.

Ukrainan ja Moldovan yhdentymisen EU:n energiamarkkinoihin on paitsi osa niiden laajempaa etenemistä kohti EU-jäsenyyttä, samalla myös strateginen lisä Euroopan yhteiseen energiaturvallisuuteen sekä häiriönsietokykyyn energiasektorilla. Tältä osin painopiste on energiayhteisön puitteissa käynnistetyissä toimissa molempien maiden

täysimittaiseksi integroimiseksi EU:n energiamarkkinoihin vuoteen 2027 mennessä. Tavoite on saavutettavissa, jos Ukraina ja Moldova saattavat sähkömarkkinoiden yhdentymispaketin kokonaisuudessaan osaksi kansallisia lainsäädäntöjään ja EU jatkaa sitoutunutta tukeaan.

Komissio on tarkastellut Ukrainan ja Moldovan energiaan liittyviä lukuja osana niiden EU:hun liittymisneuvottelujen valmistelua. Energiayhteistyö tukee siten paitsi maiden teknistä yhdentymistä myös laajempaa poliittista ja taloudellista lähentymistä EU:n kanssa. EU:n poliittinen, taloudellinen ja tekninen tuki on edelleen välttämätöntä, jotta maat voivat parantaa sodanaikaista resilienssiään sekä EU:n järjestelmiin mukautettujen energijärjestelmien jälleenrakentamista ja kehittämistä. Puheenjohtaja toteaa, että häiriönsietokykyisten ja EU:n vaatimusten mukaisten energijärjestelmien rakentaminen Ukrainaan ja Moldovaan vahvistaa eurooppalaisen energijärjestelmän vakautta ja turvallisuutta myös laajemmin.

Puheenjohtajavaltio Tanska toivoo energianeuvostolta strategista keskustelua Ukrainan ja Moldovan energiasektoreiden tukemisesta lyhyellä ja pidemmällä aikavälillä.

Keskustelun pohjaksi puheenjohtaja esittää seuraavat kysymykset:

1. Mitä lisätoimia Ukraina ja Moldova voivat toteuttaa energiasektorinsa mukauttamiseksi EU:n sääntöihin, normeihin ja käytäntöihin, ja miten EU:n jäsenvaltiot voivat parhaiten tukea näitä toimia – niin välittömiin haavoittuvuuksiin puuttumisessa kuin häiriönsietokykyyn ja energiaturvallisuuteen liittyvien pitkän aikavälin tarpeiden täyttämisessä sekä puhtaaseen energiaan siirtymisessä?
2. Millä tavoin Ukraina ja Moldova voivat edistää strategisesti EU:n energiaunionin kehittämistä ja häiriönsietokykyä erityisesti energiaturvallisuuden, energialähteiden monipuolistamisen ja puhtaan energian integroinnin osalta?

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Kokouksessa käydään näkemystenvaihto, jonka yhteydessä ei tehdä päätöksiä.

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

EU21-jaosto (energia, Euratom) 13.–14.10.2025, kirjallinen menettely
EU-ministerivaliokunta 15.–17.10.2025, kirjallinen menettely

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 17.10.2025

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Puheenjohtajan tausta-asiakirja 13325/25 LIMITE "Energy security and resilience in Ukraine and Moldova and the strategic importance of their integration into the EU energy market"

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Eero Karjalainen, TEM, p. +358 295 047 093
Elina Johansson, TEM, p. +358 295 047 327

VAHVA-tunnus

EU/297/2025

Liitteet**Viite**

Liitteet

Napsauta tähän ja kirjoita liitteet